ЕДИНИЦА НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА
ОПшТИНА ДЕБАР
ГРАДОНАЧАЛНИК

NJËSIA E VETADMINISTRIMIT LOKAL
KOMUNA DIBËR
KRYETARI

Република Северна Македонија
Republika e Maqedonisë së Veriut
ОПШТИНА ДЕБАР - KOMUNA DIBËR
ГРАДОНАЧАЛНИК - KRYETARI
Бр./Nr. 09 - 904/1
14.09. 2021 год./viti.
ДЕБАР - DIBËR

ГОДИШЕН ПЛАН ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА КОРУПЦИЈАТА ВО ОПШТИНА ДЕБАР ЗА 2021 ГОДИНА

ОПШТИ ОДРЕДБИ

Со Годишниот план за спречување на корупцијата во Општина Дебар е опфатена Општина Дебар, јавното претпријатие основано од Општината и основните и средните општински училишта основани од Општината.

Општина Дебар има прифатено Антикорупциска политика и политика на интегритет со која не се толерира никакво коруптивно однесување, не се толерира било каква форма на неетичко и неморално однеување

Во годишниот план се изнесени основните поими утврдени со Законот за спредчување на корупцијата и судир на интереси.

Под корупција, се подразбира злоупотреба на функцијата, јавното овластување, службената должност или положба за остварување на корист, директно или преку посредник, за себе или за друг.

Поимот корупција, во смисла на законот, ги опфаќа и поимите на:

- **пасивна корупција** - намерно делување на службено лице, кое директно или преку посредник, бара или прима корист од каков било вид, за себе или за трето лице, или прифаќа ветување на ваква корист, со цел да делува или да се воздржува од делување во согласност со своите обврски или да ги врши неговите надлежности спротивно на службените обврски и
- **активна корупција** - намерно делување на кое било лице кое директно или преку посредник, ветува или дава корист од каков било вид на службено лице, за него или за трето лице, со цел да делува или да се воздржува од делување во согласност со неговите обврски или да ги врши неговите надлежности спротивно на службените обврски.

Под судир на интереси се подразбира состојба во која службеното лице има приватен интерес што влијае или може да влијае врз непристрасното вршење на неговите јавни овластувања или службени должности.

Службеното лице во своето работење, е должно да внимава на потенцијален судир на интереси и да преземе мерки за негово одбегнување.

Во случај на сомневање за постоење судир на интереси, службеното лице е должно да ги преземе сите неопходни мерки за да го спречи влијанието на неговиот приватен интерес или приватниот интерес на друго лице врз извршувањето на неговите овластувања и должности и за тоа да го извести својот претпоставен.

Во случај на постоење на сомневање за судир на интереси, службеното лице е должно да побара мислење од Државната комисија.

Под поимот **„Ризик од корупција"** согласно Законот за спречување на корупцијата и судирот на интереси (во натамошниот текст: ЗСКСИ), се подразбира кој било вид на внатрешна или надворешна слабост или постапка која претставува можност за појава на корупција во рамките на државни органи, или други институции од јавниот сектор и кој ги вклучува прашањата за судир на интереси, неспоивост на функции, примање подароци и други нелегални плаќања, лобирање, недостаток на систем за заштита на укажувачи, измами, несоодветно користење на овластувањата, дискрециони овластувања, финансирање на политички партии и кампањи спротивно на закон, тргување или недозволено користење на информации, транспарентност на постапки и документи и други прашања од значење за интегритетот.

Под поимот **„интегритет"** се подразбира законито, независно, непристрасно, етичко, одговорно и транспарентно вршење на работи со кои службените лица го чуваат својот углед и угледот на институцијата во која се одговорно лице, односно се вработени, ги елиминираат ризиците и ги отстрануваат сомневањата во можноста од настанување и развој на корупција и со тоа обезбедуваат доверба на граѓаните во вршењето на јавните функции и во работата на јавните институции.

Под поимот **„јавен интерес"** се подразбира заштита на основните слободи и права на човекот и граѓанинот признати со меѓународното право и утврдени со Уставот на Република Северна Македонија, спречување на ризиците за здравјето, одбраната и безбедноста, заштита на животната средина и на природата, заштита на сопственоста и на слободата на пазарот и претприемништвото, владеење на правото и спречување на криминалот и корупцијата.

Под поимот **„јавно овластување"**,се подразбира овластување, пренесено од страна на државната или локалната власт, на физичко или правно лице да врши работи од јавен интерес.

Под поимот **„службена должност"** се подразбира збирот на обврски кои едно лице е должно да ги преземе, а кои произлегуваат од вршењето на одредена функција или професија, односно од службената положба на тоа лице.

Под поимот „административни работи" се подразбираат стручно административни, нормативно-правни, статистички, плански, информатички, кадровски, материјални, финансиски, сметководствени, информативни и други работи од административна природа.

Под поимот **„службено лице"** се подразбираат сите избрани или именувани лица и вработените во јавниот сектор.

Под поимот **кронизам** се подразбира именување на истакнати позиции на блиски пријатели, другари или познаници на функционерите, без оглед на тоа дали тие се

квалификувани за тие работни позиции. Значи поставувањето на несоодветен кадар. Станува збор за фаворизирање на свои пријатели. При кронизмот лице кое има авторитет ја злоупотребува својата моќ и промовира пријател за таа позиција и покрај тоа што не е квалификуван за таа позиција.

Непотизмот претставува фаворизирање роднини или пријатели при доделување на функции и почести без притоа да се води сметка за стручноста. Непотизмот подразбира и злоупотреба на службената или на политичката и друга моќ за доведување роднини на привлечни и влијателни функции. Согласно ЗСКСИ предвидена е забрана на влијание за вработување блиски роднини. Имено, Службено лице не смее да врши влијание за вработување или унапредување на блиско лице во органот во кој е избрано или именувано или во друг државен орган или јавно претпријатие, јавна установа или друго правно лице што располага со државен капитал врз кое врши надзор органот во кој лицето е избрано, односно именувано. Избрано или именувано лице или одговорно лице во јавно претпријатие и друго правно лице што располага со државен капитал е должно да ја извести Државната комисија за секој избор, именување или вработување, унапредување на член на неговото семејство во државен орган, орган на локалната самоуправа, јавно претпријатие или друго правно лице што располага со државен капитал, во рок од десет дена од денот на извршениот избор, именување, унапредување или вработување.

Дискрециони овластувања. Дискреционите овластувања и донесувањето на дискрециони одлуки постојат во оние случаи кога во прописите одредено прашање за кое треба да се одлучува не е уредено или кога во прописите е содржан збор кој му остава простор на функционерот или службеникот да избере дали ќе донесе одреден акт или не, или избор на одредена алтернатива. Како пример би ги посочиле зборовите “може”, “цени”, “односно” и сл. Согласно од ЗСКСИ предвидено е дека во вршењето дискрециони овластувања секое службено лице е должно одлуките да ги донесува совесно, водејќи сметка за сите факти и околности на конкретниот случај и за начелото на законитост и справедливост.

Деполитизација. Согласно ЗВЈС - Вработените во јавниот сектор работите и работните задачи ги вршат политички непристрасно, без влијание на своите политички уверувања и лични финансиски интереси.

Антикорупцискиот план на Општина Дебар има за цел да воспостави систем на мерки што ќе овозможат справување со коорупцијата и идентификување на причините, на условите и на факторите.

Секој вработен при извршување на работните задачи да постапува согласно правилата, прописите и професионалните стандарди што се применуваат во општината, да го почитува етичкиот кодекст на однесување, да манифестира висок степен на интегритет на работењето, да знае да ги препознае облиците на корупција и поседува способност да и спротивстави на корупцијата.

Формата на корупција се препознава преку непочитување на стандардите постапки и процедури, злооупотреба на службена положба и овластување заради

директно и индиректно понудена дадена побарана, прифатена, материјална и нематеријална корист или друг интерес за себе или за друг.

Во рамките на превенција ќе се фокусира на намалување и создавање на поволни услови за извршување на коруптивни дела. За ефикана борба против корупцијата се важни нормативните решенија, ефикасна примена на законите, институционалната рамка, институционалниот капацитет и интегритет.

Имајќи во предвид наведеното антикорупциската програма на општината за 2021 особено внимание ќе посвети на:

-Професионализација, департизација и деполитизација на вработените на општината

-Јакнење на интегритетот на вработените во општината

-Почитување на кодексот за администраивни службеници

ПРЕДЛОГ МЕРКИ ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА КОРУПЦИЈАТА

1. Почитување на Уставот и законите,
2. Почитување на антикорупциска политика и политика на интегритет.
3. Донесување на интерни процедури и правилници за постапување со предметите од сите области на работење кои се во надлежност на општината,
4. Почитување на роковите во решавањето на предметите од надлежност на општината, совесно, професионално и одговорно однесување
5. Обезбедување на транспарентност и отчетност во работењето на општината,
6. Овозможување слободен пристап на информации од јавен карактер,
7. Редовно информирање на граѓаните за работењето на општината преку локални медиуми и редовно ажурирање на Веб страницата на општината,
8. Задолжително пријавување на коруптивно, недозволиво, незаконите и неетичко однесување на лица вработени во општината и општинските институции,
9. Преземање на дисиплинкси мерки против лицата кои се однесуваат коруптивно, недозволиво, незаконите и неетичко
10. Назначивање на лице за внатрешно пријавување
11. Професионализација, департизација и деполитизација во општината
12. КОнтрола и надзор во јавните на набавки
13. Контрола и надзор во постапките за издавање на одобренија/уверение/решение во управна постапка.

Почитување на кодексот на административните службеници од страна на секој службеник, во што е утврдено дека не смее да ги користат службените овластувања со цел стекнување на личен корист.

Вработените во општина Дебар при извршување на работните задачи не смеат да го доведат личниот, материјалниот и нематеријалниот интерес во судир со јавниот поредок и со нивниот статус да предизвикаат судир на интереси., потребно е да се водат од принципите на законитост, ефикасност, доверливост, независност, самостојност, чесност, професионалност отчетност и транспарентност.

Исто така јавноста да биде информирана за работи и настани од јавен интерес на општината, потребно е преку разни коминукациски форми да овозможува пристап до информации за сите претставници од медиумите и другите заинтересирани страни, водејќи се од начелото на транспарентност, отчетност и недискриминација.

Општина Дебар
Градоначалник,
Хекуран Дука